

הרב חיים הלפרט

אם בער"פ שחל בשבת אפשר לאכול ב' סעודות בלילה

בשנה זו שער"פ חל בשבת שצריך לסיים את אכילת החמץ בסוף שעה רביעית, דנו הראשונים והאחרונים מהו הזמן הראוי לקיים סעודה שלישית. והנה השר"ע בסי' רצ"א וסי' תמ"ד הביא את השי' שאפשר לקיים סעודה שלישית בבשר ודגים וי"א אפי' בפירות. אולם כ' השו"ע בסי' רצ"א דהעיקר לדינא דצריך פת לסעודה שלישית, אא"כ הוא שבע ביותר, וברמ"א הוסיף דה"ה בכל שעת הדחק אפשר ע"י בשר ודגים או אפי' פירות. ובמ"ב בסי' רצ"א סק"ג כ' עוד, דלכר"ע מצוה מן המובחר בפת ושני כיכרות ולא פליגי אלא לענין דיעבד אם יצא בזה. ומה"ט דנו הפוסקים אם אפשר להקדים את הסעודה שלישית לבוקר שהוא דבר שנחלקו בו הראשונים, ומבואר בראשונים דיש בזה ב' נידונים. א', אם בעי סעודה שלישית רק אחר זמן מנחה [ויתבאר להלן]. ב', האם יש חשש ברכה שא"צ באופן שמחלק את סעודת שחרית לשנים.

והנה עצה זו לעשות ב' סעודות בזמן שחרית קודם זמן איסור אכילת חמץ הוא דבר שקשה כלפי בני הבית בכך שצריכים להשכים, על כן באתי לדון בדבר חדש, האם בער"פ שחל בשבת מותר לעשות ב' סעודות בלילה, וסעודה אחת בבוקר, שהוא דבר שיותר קל לקיימו. ונברר את שני נידונים אלו.

שורש הנידון מבואר בחמד משה בסי' רע"ד שהעמיד ב' צדדים בגדר המצוה דג' סעודות. האם המצוה היא רק ג' סעודות ואין נפק"מ באיזה זמן, או דלא סגי בג' סעודות, אלא יש גם דין של זמני סעודות, ערבית שחרית ומנחה. וכתב החמד משה דבנידון זה יש ב' נפק"מ. א', אם אפשר לקיים את סעודת הלילה ביום ונמצא עושה ג' סעודות ביום. ב', אם אפשר לאכול סעודה שלישית קודם זמן מנחה. ונידון שניהם תלוי בשורש אחד, האם בעינן ג' סעודות בזמנים חלוקים, ערבית שחרית ומנחה, או דלא בעי אלא ג' סעודות באיזה זמן שיהיה.

ויסוד דבריו מבואר בריטב"א בשבת ק"ז ע"ב שכ' לבאר את השי' דסעודה שלישית בעי דוקא לאחר זמן המנחה, וז"ל, "דכיון דנפקא לן ג' סעודות מדכתיב תלתא יום, סעודות חלוקות בעינן שיהא ניכר מעלת השבת". ובה תליא ב' הנידונים, ואף הנידון הג' שכתבנו אי שרי לקיים ב' סעודות הראשונות בלילה, תליא בזה, האם בעי ג' סעודות חלוקות וא"א לקיים בלילה אלא סעודה אחת, או דלא בעי אלא ג' סעודות ואפשר שיהיו אף שנים בלילה.

ולפ"ז יש להוסיף, דהנידון אינו רק אם אפשר לקיים ב' סעודות בלילה או ב' סעודות בשחרית, אלא גם אם אפשר לקיים ב' סעודות לאחר המנחה, וכולהו בשורש אחד תליא, וכנ"ל.

ומעתה יש להוסיף ולדון עוד, דשמא אפשר לעשות את כל ג' הסעודות בזמן אחד, בערבית או בשחרית או לאחר מנחה, ואף זה תליא בהנ"ל. ואע"פ שמצינו בפסחים ק"ה ע"א דכבוד יום קודם לכבוד לילה, ונפסק בשו"ע בסי' רע"א ס"ג, וחזינא שבעינן כבוד יום והוא אף קודם ללילה, וכשמקיים ג' סעודות בלילה לא מקיים כבוד יום. אבל אפשר שהוא רק דין לכתחילה, אבל את עצם המצוה דג' סעודות אפשר לקיים אף בלילה בלי כבוד יום, וה"ה בשחרית או לאחר המנחה.

אולם מסתבר דיום ולילה בודאי בעי, דהא אף ביו"ט דלא בעי ג'

² אם ע"י עיבור השנה משתנה המציאות למפרע

בעיקר דבר זה יעוי' בשו"ת חת"ס אורח סי' י"ד דמשמעות דבריו דנקט דהמציאות משתנה למפרע, וז"ל, 'כללא דכיל ירושלמי לאל גומר עלי ומייתי ליה ש"ך סי' קפ"ט סק"ג, והשורש דהטבע משועבדת לתורתנו הקדושה, ובתולה שנבעלה אע"פ שעפ"י טבע כבר גדלה זמן הראוי שלא יחזרו בתוליה, מ"מ כיון שעיברו ב"ד החודש הטבע משועבדת לתורה והוחלש כחה וחוזרת בתוליה, וכן מי שנעשה בן י"ג שנה ויום א' עפ"י טבע חזקה שהביא ב' שערות ונמלכו ב"ד ועיברו, אפילו בדקנו ומוצאים בו שערות הרי הם שומא, ואם כבר אכל חלב ונתחייב חטאת או מלקות נפטר מחיובו ע"י עיבור ב"ד, וכן בן ט' שנים לביאה וכדומה' עכ"ל. ולכא' אינו מובן כלל מה שייך לומר דלמפרע נעשים השערות שומא. ושמא כוונתו דהקב"ה היודע עתידות עושה מעיקרא שיהיו

סעודות, אכתי בעינן ב' סעודות, ודבר זה נתבאר היטב בחיד"א בספרו מחזיק ברכה סי' רצ"א דב' סעודות בעינן מצד שכך הוא דרך בנ"א לאכול סעודה אחת ביום ואחת בלילה, ורק בשבת התחדשה סעודה נוספת הקרויה סעודה שלישית כדילפי' לה מקראי, ובהא באר את השי' שלא בעי פת בסעודה ג', דאינו משום שפחות חשובה, אלא שהיות ואיך דרך בנ"א לקבוע ג' סעודות ביום אחד, להכי אופן קיומה שונה שא"צ בו פת. עכ"פ חזינא מדבריו דבעי סעודת יום וסעודת לילה כדבעי ביו"ט. ומעתה כל הנידון אינו בהא דבעי סעודה אחת ביום ואחת בלילה, אלא רק בדין ג' סעודות אם בעי ג' זמנים חלוקים, או דעכ"פ אפשר שב' סעודות יהיו בזמן אחד. ונברר את המקורות לנידונים אלו.

מקור ג' סעודות מבואר בשבת ק"ז ע"ב מדכתיב תלתא יומי אכלוהו היום. ומצינו שיטה מחודשת ביראים מצוה צ"ב דהוא מדאורי', אולם דעת רוב הראשונים שם דהוא רק אסמכתא. ושורש ניד"ד הוא בעיקר הילפותא דכתיב תלתא יומי אכלוהו היום, אם נלמד מזה דין של ג' סעודות גרידא [מלבד דבעי יום ולילה כדלעיל], או דילפי' מהכא דבעי ג' סעודות חלוקות כפי שפי' הריטב"א.

והראשונים שם הביאו ב' ראיות דבעי ג' סעודות חלוקות. א', ממתינ' ק"ז ע"ב מצילין מזון שלש סעודות, בשחרית מצילין מזון שתי סעודות, במנחה מזון סעודה אחת, הרי דיש זמן נפרד לכל סעודה ונפ"מ להיתר הצלה. ב', מדקתיב בדרך ק"ח ע"א ת"ר קערות שאכל בהן ערבית מדיחן לאכול שחרית, שחרית מדיחן לאכול בהן בצהריים, בצהריים מדיחן לאכול בהן במנחה, מן המנחה ואילן שוב אינו מדיחן. ושוב חזינא דיש זמנים חלוקים ונפ"מ להיתר הדחת כלים. אולם הביאו הראשונים את שי' הבה"ג שכתב דאין זמנים חלוקים לג' סעודות, ולשי' ע"כ צ"ל דיש לדחות ראיות אלו, דנקטו זמנים אלו משום שאורחא דמילתא לקיים בהנך זמנים, אבל אין חיוב לקיימם דוקא בזמנים אלו, וה"ה דאין מזה נפק"מ להיתר הצלה והדחת כלים. אולם תוס' והרא"ש שם כתבו דמב' ראיות אלו יש ללמוד דזמן סעודה שלישית הוא רק מן המנחה ולמעלה. וברא"ש והתוס' הוסיפו דבאופן שמחלק את סעודת שחרית לשנים יש טעם נוסף לאיסור, דאיכא חשש ברכה שא"צ.

וכ' החמד משה דשורש פלוגתתם הראשונה תליא בהנ"ל, דשי' הבה"ג דלא בעי סעודות חלוקות, ושי' הרא"ש והתוס' דבעי סעודות חלוקות. ובשו"ע בסי' רצ"א ס"ב פסק כהרא"ש והתוס' דזמן סעודה שלישית הוא מן המנחה ולמעלה ואם עשאה קודם לכן לא יצא יד"ח. ומעתה בער"פ שחל בשבת לכאורה אין עצה להקדים את הסעודה שלישית, אלא ישנה רק אפשרות לסמוך על השי' דסגי בבשר ודגים או בפירות. ואכן כך כתב הרמ"א בסי' רצ"א ס"ה בשם המהר"ל.

ומצינו שיטות שאף בער"פ שחל בשבת אין אפשרות להקדים הסעודה שלישית, אלא שהוסיפו לחדש עוד, דבשבת זו אין בכלל מצות סעודה שלישית. וז"ל המאירי בפסחים ג"ג שכתב לבאר את המשנה בפסחים דבער"פ שחל בשבת משייר רק מזון ב' סעודות, "ולענין מה שצמצמו בשיעור זה לשתי סעודות ולא הוזכרה סעודה שלישית מפני שסעודה שלישית אינה אלא במנחה ודחיה היא ביום זה מתורת איסור מצה לדעתנו ואף לשיטת האחרים שמתירין במצה דחיה היא מכבוד יום טוב וכו' ומה שאנו צריכים לכך הוא לדעתנו שאין דנין סעודה שלישית אלא בדבר הטעון המוציא וברכת המזון ר"ל פת". ומבואר בדבריו ג' חידושים. א', דאף דיעבד א"א בלא פת. ב', דבעי לא רק ג' סעודות, אלא אף זמנים חלוקים. ג', במקום שאין אפשרות לקיים סעודה ג' לא חל חיוב סעודה ג', וזה כבר פשוט, אחרי דבעי דוקא פת ודוקא לאחר מנחה.

וכיסוד דבריו מצינו במג"א בסי' תמ"ד בשם הזוהר, וז"ל, "ובשל"ה כ' בשם הזוהר שרשב"י ה' עוסק בתורה במקום סעודה שלישית".

ועד"ז שמעתי להוכיח בשם בעל משאת המלך צ"ל מקושיית הר"ש רפ"ב דפרה אהא דתנן ר"א אומר פרת חטאת המעוברת כשרה, והקשה הר"ש דהא פרת חטאת היא בת שתי ואין פרה מתעברת קודם ששד, והקשה בעל משאת המלך דהא משכח"ל בפרה שנעשית בת שלש באדר ואח"כ עיברו ב"ד את השנה והרי היא בת שתיים, ובע"כ דבכה"ג הקב"ה עושה מעיקרא שלא תתעבר הפרה מחמת העתיד, ודפח"ח. [וע"ע בספר שערי זבולון פורים תנינא סי' ד' וספר אוצר בר מצוה סי' כ"א].

אולם בספר מגן גיבורים (שלטי הגיבורים סי' נ"ה סק"ה) הקשה כע"ז על המבואר בגמ' כתובות לט: דאין היכ"ת דקטנה מעוברת, והקשה דהא משכח"ל שנעשית בת י"ב באדר ונתעברה ואח"כ עיברו ב"ד את השנה וחזרה לקטנותה, והוכיח מזה דלא חזרה לקטנותה בכה"ג, והוסיף [וזוהר לומר דכיון דהוה למפרע קטנה בשעת הריון וממילא ניהי' נולה להניח מעוברת] ונהניו דלא ביה דהה"ה ה"ה.

וע"פ יסוד זה יש ליישב הסתירה במג"א, ורק שהמג"א פליג בפרט אחד. דהמג"א חילק בין ער"פ שחל בשבת לשאר שבתות, דבשאר שבתות שיש אפשרות לקיים סעודה שלישית בזמן מנחה, אין אפשרות לקיימה בבוקר, דכיון דיכול לקיימה בזמנה, אין לה תורת תשלומין, וא"א אף לחוש לשי" דאפשר להקדים, דיש לחוש לאיך גיסא לברכה שא"צ, אולם ער"פ שחל בשבת שאני, דאחרי שהתחדש מצב שאין אפשרות לקיימה בזמנה, זה גופא סיבה שיחול דין תשלומין קודם זמן החיוב [דומיא דהקדמת המגילה וכו'ל].

ולענין החשש ברכה שא"צ, נ"ל עפ"י יסוד נוסף, דבאמת פלוגתא הראשונים אם אפשר להקדים סעודה שלישית קודם זמן המנחה, לאו ב' פלוגתות נינהו, א' אם הזמן הוא רק אחר המנחה, ב' אם יש חשש ברכה שא"צ, אלא החשש ברכה שא"צ הוא תוצאה מהפלוגתא הראשונה, דרק אחרי שיש זמן נפרד לסעודה ג', יש חשש ברכה שא"צ כשמקיימה קודם זמנה, אבל להראשונים שלכתחילה לא בעי סעודות 'חלוקות', אין בזה חשש ברכה שא"צ, שהרי מקיים בזה סעודה שלישית. ולפ"ז מבואר היטב החילוק במג"א, דדוקא בער"פ שחל בשבת שהוא מצב חדש שא"א לקיים סעודה ג' בזמנה, ולהכי חל תורת תשלומין קודם זמנה, ה"ה דאין בזה חשש ברכה שא"צ, כיון דדינו להשלים סעודה ג' קודם זמנה, אבל בשאר שבתות השנה דיש אפשרות קיום סעודה ג' בזמנה, כל שמחלק את סעודת הבוקר לשנים, יש בזה חשש ברכה שא"צ.

ונראה עוד, דאף השו"ע והרמ"א שלא כתבו העצה לחלק הסעודה לשנים בער"פ שחל בשבת, מודו ליסוד הדברים, אלא שסוברים להיות ויש אפשרות לקיים סעודה ג' בבשר ודגים או פירות בזמנה, זה סיבה שלא יחול דין להשלים בפת קודם זמנה.

ולדינא כ' המ"ב בסי' תמ"ד וז"ל, "ועיין באחרונים שכתבו דטוב ג' כ' שיחלק סעודת שחרית של פת לשנים דהא י"א דיוצא בזה ידי סעודה ג' וכ"כ בבאור הגר"א דנכון לעשות כן, אך כ"ז איש לו שהות לברך בינתים ולהפסיק איזה שהות כדי שלא יהיה בכלל ברכה שא"צ". ומבואר שלא סמך לגמרי על המג"א, מדחצירה איזה שהות מחשש ברכה שא"צ [ובמג"א לא הצריך כן], ומ"מ כתב שנכון להחמיר לקיים סעודת פת על אף שהוא קודם זמן החיוב, והיינו דמחד גיסא לענין עיקר המצוה יש לחוש לשי" דחל תורת תשלומין אף קודם זמנה, ומאיך גיסא לענין חשש ברכה שא"צ יש לחוש לזה, ולהכי בעי איזה שהות. אולם אף בדברי המ"ב מוכרח דיש חילוק בין ער"פ שחל בשבת לשאר שבתות השנה, דהא בסק"ז פסק את מש"כ המג"א דבעי"ז שחל בשבת לא יחלק את סעודת השחרית לשנים, היות ויש בזה חשש ברכה שא"צ, ולא נתן עצה לעשות שהות. ומוכרח דער"פ שחל בשבת שייך בו יותר תורת תשלומין, ולהכי סגי בשמות קצת.

ובמ"ב מג"א ושי"ג שהוא מקור הדין מדויק דלא סגי בחילוק סעודת שחרית לשנים, אלא שכתבו דנכון לעשות אף אופן זה, אבל הא מיהת בעי לקיים אף סעודה ג' בבשר ודגים או פירות, דיש לחוש לשיטת הרא"ש והתוס' דא"א דלא שייך תורת השלמה קודם זמן החיוב, וזהו שכ' דנכון להחמיר בתרתי, גם לחלק הסעודה לשנים והמ"ב הוסיף לעשות שהות וגם לאכול בזמנה בשר ודגים או פירות.

ועתה נשוב לנד"ד אם אפשר לאכול ב' סעודות בלילה. והיינו דאחרי שמצינו שהתחדש דין תשלומין קודם זמן החיוב בער"פ שחל בשבת אחרי שלא שייך אפשרות קיום סעודה בזמנה, שמא ה"ה דאפשר לקיים ב' סעודות בלילה. ואין לומר דלא מצינו דין תשלומין אלא לסעודה ג', דהא כתב הפמ"ג בסי' של"ד דמי שלא אכל סעודת שחרית, ישלים ב' סעודות לאחר המנחה, הא קמ"ל דיש תורת השלמה גם לסעודת שחרית. אולם אפשר שבלילה לא שייך תורת השלמה לסעודה ג', דדוקא בבוקר שהוא זמן אחד קודם זמנה, שייך תורת השלמה אחרי דבזמן זה מוטל עליו להשלימו, משא"כ בלילה דאכתי לא מטא הזמן דתורת השלמה.

ולכאורה יש להוכיח את נד"ד מהפרישה. דהנה הטור בסי' רצ"א כתב דמי שהוא מתענה פטור מג' סעודות. וכ' הפרישה בזה"ל, "יש מקשים פשיטא כיון דמתענה היאך יאכל ומשני דהוא אמינא צריך לאכול בלילה לפני התענית ליל כניסת שבת שלוש סעודות" ומבואר בדבריו ב' חידושים. א', דאפשר לקיים את כל הג' סעודות בלילה, על אף שמבטל לגמרי את כבוד סעודת היום ולא כמש"כ בתחילת הדברים. ב', דאפשר להשלים אף את סעודה ג' בלילה. ולכאורה ה"ה לנד"ד.

אולם אין מכאן ראיה לנד"ד, ד"ל דאף דברי הפרישה מיוסדים על דין תשלומין היכא דמתענה שלא שייך לקיים בזמנה וגם אין אפשרות לקיים בכלל סעודות יום, דרק ככה"ג חל דין תשלומין בלילה לענין ב' סעודות היום [ומעתה כבר לא סותר למש"כ בתחילת הדברים שא"א לבטל כבוד יום], אבל בנד"ד דאפשר להשלים את סעודה ג' ביום, שמא לא מטא זמן התשלומין בלילה, וצ"ע.

וכ"ה בבאור הגר"א שם, "וכ"ה בזה"ר פ' אמור דסעודה זו נדחית מכל וכל ש"מ דאין תקנה לדבר כלל וכס' דאין יוצאין בסעודה ג' אלא בפת וא"א כלל", וכ"ה בבאר היטב שם. ובערוך השלחן שם כתב בבאור שיטת הזה"ר, דמאחר ולא שייך לקיים סעודה שלישית ע"י פת בשבת זו, בטלה לה מצות סעודה ג'. [אלא שתמה, דמהו שעסק בתורה 'במקום סעודה שלישית', והא בשבת זו בטלה לה מצות סעודה שלישית. וז"ל, דחידש הזה"ר שיש קיום סעודה שלישית ע"י עסק התורה, דבאמת שורש מצות ג' סעודות מדין עונג שבת כמבואר בסי' רפ"ח דמי שמתענג בתענית אינו חייב לאכול, וא"כ בער"פ שחל בשבת שא"א לאכול סעודה שלישית, יש חובה לקיים העונג ע"י עסק התורה].

אולם המג"א בסי' תמ"ד כתב לענין ער"פ שחל בשבת, "ומ"מ גם בשחרית יפסיק סעודתו לשנים דהא י"א דיוצא בזה (ש"ג המדרכי פ"ק דשבת וב"ח וכל בו)". ומבואר שמחייב לחוש לשי" דיוצאים יד"ח סעודה ג' קודם זמן המנחה. אולם יש בדבריו חי' נוסף דלא חיישי' לברכה שא"צ. אך יש לתמוה על המג"א, ממש"כ בסי' רצ"א סק"ח, "ונ"ל דאפי' חל י"ט במ"ש אם יודע שיוכל לחזור ולאכול קודם שעה עשירית לא יחלק סעודת שחרית לשנים דהא י"א דאסור לעשות כן משום ברכה שא"צ עססי' רט"ו וסי' תקל"ט". ומבואר שחשש לשי' הרא"ש ותוס' דיש חשש ברכה שא"צ, וא"כ איך כ' דבער"פ שחל בשבת יחלק את סעודת שחרית לשנים, נהי שי"א שיוצא בזה, אבל אכתי חשש ברכה שא"צ להיכן אזל.

ויש להוסיף תמיהה נוספת שכבר עמד בה החמד משה. דכבר הובא שהחמד משה הוכיח מהרא"ש והתוס' דבעי ג' סעודות חלוקות, והקשה שתוס' והרא"ש סותרים דבריהם, מהא דכתבו בפסחים ק"א ע"א דסעודת לילה אפשר לעשותה ביום ולקיים ג' סעודות ביום. וכ"פ הרמ"א בסי' רצ"א דמי שלא אכל סעודה בלילה יאכל ביום ג' סעודות, ומוכרח מדבריהם דלא בעי אלא ג' סעודות ולא 'חלוקות', וא"כ ה"ה דאפשר לקיים סעודה ג' קודם זמן המנחה, דהא לא בעי אלא ג' סעודות, וכ"ז סותר למש"כ תוס' והרא"ש דזמן סעודה שלישית רק מן המנחה ולמעלה. והיינו דמחד גיסא כתבו דאפשר לקיים סעודת לילה ביום, ומאיך גיסא כתבו דא"א לקיים סעודה ג' קודם זמן המנחה, וזה תמוה, דהא דין שניהם תלוי בשורש אחד כנ"ל.

ויש להוסיף עוד, דגם בפסק יש סתירה, דאחרי שהרמ"א בסי' רצ"א ס"א פסק את הרא"ש והתוס' שמי שלא קיים סעודת לילה, יאכל ג' סעודות ביום, איך לא השיג עמש"כ השו"ע בס"ב דזמן סעודה ג' מן המנחה ולמעלה "ואם עשה קדם לכן לא קים מצות סעודה שלישית", וכן מצינו להדיא שהסכים לשו"ע מדכתב בס"ה דבער"פ שחל בשבת יאכל בשר ודגים או פירות, ולא הזכיר העצה לחלק את סעודת הבוקר לשנים, וזה ממש סתירה למש"כ בס"א דאפשר לקיים סעודת לילה ביום.

ונ"ל, דהנה מש"כ הראשונים והרמ"א שאפשר לקיים את סעודת הלילה ביום, מבואר במג"א בסי' רע"ד דהוא רק באופן שיש קצת אונס. ובמ"ב סק"ד כתב דדוקא אם יש לו אונס, ובשעה"צ סק"ח כ' דעל אף שהמג"א כתב 'קצת אונס' לא העתיק את דבריו מפני דברי החמד משה. ומבואר בדבריו דבזה שנקט דדוקא כשמחמת אונס לא אכל סעודת לילה יכול לקיימה ביום, יש בזה תשובה לסתירה שהעמיד החמד משה. וצ"ב, דכיון דבעי 'סעודות חלוקות', מה בכך דאית ליה אונס מלאכול בלילה.

וני' דיש ללמוד מדבריו דהן אמנם בעי 'סעודות חלוקות', אבל יש תשלומין להך דינא, ולהכי כל דליכא אונס גמור, חייב לקיים את סעודת הלילה בזמנה, ורק כשאיכא אונס גמור, יכול מדין תשלומין להשלימה ביום. ולפ"ז מיושבת הסתירה ברא"ש והתוס' וכמ"כ בשו"ע והרמ"א, דמחד גיסא כשמחמת אונס לא אכל את סעודת הלילה יכול להשלימה ביום, ומאיך גיסא א"א להקדים את סעודה ג' לקודם זמן המנחה, דהא דשייך תשלומין, היינו רק אחרי שהגיע זמן החיוב ולא היה אפשרות לקיים, אבל קודם זמן מנחה שאכתי לא מטא זמן חיובא, לא שייך דין תשלומין. ומבואר היטב מה שהרמ"א לא הזכיר את העצה להקדים את סעודה ג' לבוקר, דכיון דלא מטא זמן חיוב סעודה ג', לא שייך להשלימה קודם זמנה.

ומצינו בחכמת שלמה בסי' תמ"ד שחידש עוד, דכ' דגם אי נימא דאפשר להשלים את סעודה ג' קודם זמן המנחה, היינו רק היכא דיכול לקיימה בזמנה, אבל בער"פ שחל בשבת שהתחדש מצב חדש שאין אפשרות לקיימה בזמנה, לא חל חיוב סעודה ג', וממילא דלא שייך להשלימה. ועפ"ז באר את דברי רש"י התמוהים בפסחים י"ג ע"ש, והיינו דבשאר שבתות יש תורת השלמה אף קודם זמן החיוב, להיות ויודע שיש לו איזה אונס מלקיים בזמנו, יכול להשלימו קודם זמנו [דומיא דהקדמת המגילה בפורים שחל בשבת לשי' המ"ב דחשיב שלא בזמנה], אבל בער"פ שחל בשבת דאין אפשרות לאכול פת, לא חלה חובת סעודה שלישית, ולהכי לא שייך דין השלמה.